

Dicía José Ortega e Gasset: "Yo soy yo y mi circunstancia, y si no la salvo a ella no me salvo yo". Por tanto o home pode influír no seu destino, pero son as circunstancias as que llo van a determinar e impoñer. É evidente de que cada un ten as súas e Manuel Oreste Rodríguez López, o escritor e poeta homenaxeado neste libro, non podía ser menos. Aínda que naceu nunha aldea de Paradela, en Randulfe, e alí viviu ata os 6 anos cos seus avós, a maior parte da súa vida pasouna en Cataluña, a terra escolleita pola súa nai para gañarse o sustento, do mesmo xeito que despois o faría el, xa que logo charnegos. Compre preguntarse entón ¿ese de onde se nace ou de onde se pace?, pois neste caso Manuel Oreste foi dual, moi galego, aquí naceu e aquí morreu, pero tamén catalán.

É un fenómeno curioso o caso de galegos de segunda e terceira xeración que falan galego en Cataluña e seguen vinculados á terra de orixe dos seus devanceiros, cando aquí hai nativos e foráneos reticentes a utilizar a lingua propia de Galicia. Xa coñecemos as razóns históricas deste desleixo, que os cataláns non teñen por ser a lingua da súa clase media ou burguesa, pero no só é unha cuestión de prestixio social senón tamén unha cuestión histórica e de identidade cultural.

Os seus descendentes teñen a gala pregoar que o seu pai foi "emigrante galego e poeta obreiro", pero sobre todo, penso eu que dada a súa formación relixiosa e humanista, estudou no seminario menor de Conreria (Badalona), tivo unha preocupación especial polos seus compatriotas, de maneira que podemos dicir que foi unha das voces dos galegos en Barcelona. Manuel Rodríguez, pola súa formación humanista, e pola súa condición de traballador cualificado, xefe administrativo do departamento de persoal da industria siderometalúrxica OSSA, soubo retratar na súa poesía e nos seus escritos, os problemas da clase obreira catalana, na súa maioría inmigrante, e as vivencias tanto del como dos seus. Pero soubo tamén practicar a solidariedade.

Precisamente a miña amizade con Manuel Oreste, iniciada na década dos anos 80 do século pasado, provén desa calidade, da súa relación co meu primo o cantautor emigrado a Cataluña Alfredo González Vilela, que entrou a traballar na súa fábrica, e que mo presentou nunha das súas estancias vacacionais en Lugo.

poeta obreiro

Por Adolfo de Abel Vilela

Creo que o feito de ter que emigrar para gañarse o pan, como o meu curmán tamén con formación parecida, fíxolles acrecentar o seu aprecio polo que deixábano na súa terra natal, facendo realidade o dito de que nos se aprecia algunhas cousas ata que se perden. O máis sorprendente é que Oreste que se educouse en Cataluña como outros moitos fillos de galegos, exerceu sempre como galego, quizais porque viron que os cataláns lonxe de sentirse cohibidos falando o seu idioma, tiñan a gala empregalo como un elemento cultural diferenciador, un signo de prestixio social ao ser usado pola burguesía, todo o contrario do que desgraciadamente aínda ocorre hoxe entre unha maioría dos galegos. Alí descubriron, como os galegos emigrados a América a finais do século XIX e principios do XX, os valores, da cultura e das tradicións de Galicia, a súa identidade como pobo. Resulta unha boa razón primeiro amar o propio para sentirse despois máis universal.

A raíz do problema actual catalán convén recordar que foron moitos miles de galegos, especialmente da provincia de Lugo, os que contribuíron co seu traballo, cos aforros procedentes dos nosos emigrados a Europa depositados en entidades bancarias autóctonas e foráneas, e cos impostos de todos, a desenvolver esa comunidade autónoma, polo que considero inxusta e moi desafortunada a frase "Espanya ens roba", pregoada precisamente polos que sempre foron máis favorecidos, antes e agora, unha postura insolidaria e egoísta que parece confirmar a excesiva querencia que algúns cataláns senten polo diñeiro.

Resaltaba na miña colaboración no libro publicado con motivo do 25 aniversario da morte de Rodríguez López, que cando o coñecín apreciei nel, máis que a súa faceta como poeta e escritor, que descoñecía naquel momento, a súa humildade, calidade que adoitan ter as persoas realmente grandes e importantes. Neste mundo hai moito pavo real con plumaxe moi rechamante pero con pouca sustancia. Por iso é polo que ás veces pásanos desapercibida a obra e o labor dos que profesan a humildade. Non obstante o tempo sempre coloca a cada un no sitio que merece e lle corresponde. Non adoita ser habitual que un concello pequeno e rural convoque anualmente un premio literario para honrar a memoria dun dos seus fillos, ao que concedeu o título honorífico de "fillo predilecto", por iso o de Paradela merece ser felicitado por esta iniciativa que leva nada menos que 22 edicións e con intención de continuar.